

О. В. Мащенко

доктор юридичних наук, професор,
Перший проректор Класичного приватного університету
<https://orcid.org/0000-0003-3897-6845>

Д. С. Пужай-Черета

аспірант кафедри цивільного, адміністративного та фінансового права
Класичного приватного університету

ПРАВОВІ ОСНОВИ СПРАВЛЯННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ СПЕКТРОМ (РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ) УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В статті досліджено становлення законодавства у сфері справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України. Констатовано, що на сьогодні, відносини, які виникають у сфері радіочастотного спектра, щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг, постачання та доступу до електронних комунікаційних мереж регулюються Законом України «Про електронні комунікації», який запровадив в обіг поняття: «віртуальна електронна комунікаційна мережа», «гармонізований радіочастотний спектр», «географічні межі ринку електронних комунікацій», «інфраструктура електронних комунікаційних мереж», тощо.

Встановлено суперечності щодо визначення суб'єктного складу платників рентної плати з причин наявності у пункті 254.1, статті 254 Податкового кодексу України відсильної норми на Закон України «Про електронні комунікації» в частині визначення поняття «загальні користувачі радіочастотного спектра», яке не знайшло відповідного закріплення у частині 1, статті 1 цього Закону, запропоновано внести зміни до частини 1, статті 1 Закону України «Про електронні комунікації», де надати визначення поняттям «загальні користувачі радіочастотного спектра» та «спеціальні користувачі радіочастотного спектра».

Встановлено, що в порядок справляння рентної плати було внесено суттєві зміни Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України», який відмінив корегуючі коефіцієнти, які раніше застосовувалися до ставок рентної плати. Дослідження закордонного досвіду показало, що коригувальні коефіцієнти в країнах Євросоюзу практично не використовуються, але все ж існує подібна практика в Іспанії, де застосовується понижувальний коефіцієнт у розмірі 0,75 у разі використання електронних комунікаційних мереж і послуг, які передбачають надання публічних послуг. Для підтримки користувачів публічних послуг (які є соціально важливими) запропоновано внести зміни до пункту 254.4, статті 254 Податкового кодексу України стосовно застосування понижувального коефіцієнту.

Ключові слова: рентна плата, радіочастотний спектр, електронні комунікації, платники рентної плати, об'єкт оподаткування.

Постановка завдання. На сьогодні, не можливо уявити сучасне життя без мобільного зв'язку, який в свою чергу використовується для супутникового зв'язку, фіксованого широкосмугового доступу до мережі Інтернет та запровадження інноваційних державних проєктів у сфері електронних комунікацій, які нада-

ють споживачеві можливість отримати будь-які публічні послуги; інформацію з державних реєстрів, виконати свій податковий обов'язок, просто, користуючись мобільним застосунком. Проте, поява та активне розповсюдження нових технологій та фоні розвитку вже існуючих вимагають залучення додаткового спектру, який, не

дивлячись на постійно зростаючий попит на нього, – залишається незмінним, що ставить перед органами влади питання пошуку засобів ефективного управління обмеженим спільним радіочастотним спектром (ресурсом). Податкова політика може бути ефективним засобом регулювання цього питання, що сприятиме не лише впорядкуванню радіочастотного спектру на користь більш ефективних власників, але й зростанню надходжень до державного бюджету. Проте, сучасні реалії (запровадження воєнного стану, обмеження доступу користувачів радіочастотного ресурсу на користування окремими смугами) вимагає створення нормативно-правової бази, яка б не тільки сприяла розвитку сучасних телекомунікаційних послуг нового покоління, а й зробила рентну плату за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) потенційним джерелом суттєвих надходжень до державного бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України було предметом дослідження вчених економістів: Д. І. Олійник [1], А. Г. Мартиненко [2; 3], К. О. Танащук [3].

В галузі права можна виділити праці О. А. Баранова, який дослідив правові моделі використання радіочастотного ресурсу [4] та проаналізував генезис правового регулювання використання радіочастотного ресурсу для надання послуг електронних комунікацій та дослідив засади формування правових моделей використання обмеженого радіочастотного ресурсу в умовах Інтернет речей на основі вивчення соціальної моделі сфер діяльності суб'єктів господарювання [5] та О. В. Покатаєвої, якою в процесі дослідження правової природи збору за користування радіочастотним ресурсом України встановлено спірні питання щодо визначення правового статусу платників збору та порядку надання податкових пільг [6]. Проте, з урахуванням сучасних викликів з інформатизації суспільства та більш активного використання електронних комунікацій спілкування, що потребує запровадження радіотехнології четвертого покоління в більш широкі діапазонах, – справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) має створювати умови для стимулювання учасників ринку до оптимізації використання наявних у них ресурсів та активно впроваджувати інноваційні послуги більш високої якості та більшого покриття, що

задовольняло б постійно зростаючу аудиторію споживачів.

Виклад основного матеріалу. Правові основи справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України було закладено ЗУ «Про систему оподаткування» у червні 1991 року [7]. У січні 2001 р. було затверджено Постанову Кабінету Міністрів України «Про ставки щомісячних зборів за використання радіочастотного ресурсу України». В основу встановлення ставок збору покладено вид радіозв'язку, його діапазон, смуги радіочастот, визначеної в ліцензії на використання радіочастотного ресурсу в кожному з регіонів України [8].

Визначальним чинником для застосування розміру ставки рентної плати – було віднесення до певної категорії смуг радіочастот між радіослужбами певного регіону та України. Відповідно до ЗУ «Про радіочастотний ресурс України» [9], Кабінет Міністрів України видав Постанову «Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України» [10]. Вона повинна була регламентувати розподіл смуг радіочастот між радіослужбами в Україні та визначати смуги радіочастот спеціального й загального користування. На сьогодні, відносини, що виникають у сфері радіочастотного спектра, щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг, постачання та доступу до електронних комунікаційних мереж, забезпечення конкуренції на ринках електронних комунікацій, а також щодо користування радіочастотним спектром, – регулюються ЗУ «Про електронні комунікації» від 16 грудня 2020 р. [11], який запровадив в обіг поняття: «віртуальна електронна комунікаційна мережа», «гармонізований радіочастотний спектр» (смуги або номінали радіочастот користування якими в Україні гармонізовано із вимогами, нормами і правилами Європейського Союзу), «географічні межі ринку електронних комунікацій», «інфраструктура електронних комунікаційних мереж», тощо.

На сьогодні, платниками рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України визнано загальних користувачів радіочастотного спектра України, визначених законодавством про електронні комунікації та радіочастотний спектр, яким надано право користуватися радіочастотним спектром України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування (п. 254.1, ст. 254 Податкового кодексу України – далі ПК України [12]).

У травні цього року було уточнено категорію платників рентної плати за користування радіочастотним ресурсом та додану фразу «за користування радіочастотним спектром» [13] з метою узгодження п. 254.1, ст. 254 ПК України зі ст. 46 ЗУ «Про електронні комунікації», в якій серед засад користування радіочастотним спектром загальними користувачами визначено порядок справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України із посиланням на норми ПК України.

Дивним є той факт, що в жодному законодавчому акті раніше не містилося визначення поняття «радіочастотний спектр». Це поняття лише було наведено у «Методиці інструментального оцінювання параметрів сигналу», затвердженою Наказом Національної комісії з питань регулювання зв'язку від 22 січня 2007 р., № 12, – як безперервний інтервал радіочастот, не вищий за 3 ТГц [14]. З прийняттям ЗУ «Про електронні комунікації» радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) – визначено як – радіохвилі, частоти яких нижчі за 3000 ГГц, що придатні для передавання та/або приймання електромагнітної енергії радіообладнанням, випромінювальними пристроями, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення та якими можна користуватися на території України та за її межами, а також на виділених для України частотно-орбітальних позиціях (п. 102, ст. 2 Закону [11]).

Право користуватися радіочастотним спектром України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування може бути на підставі:

- ліцензії на користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України;
- ліцензії на мовлення з присвоєнням радіочастоти загальних користувачів у смугах радіочастот, виділених для потреб мовлення;
- ліцензії на постачання послуг для потреб мовлення з присвоєнням радіочастоти загальних користувачів у смугах радіочастот, виділених для потреб мовлення;
- дозволу на тимчасове мовлення з присвоєнням радіочастоти загальних користувачів у смугах радіочастот, виділених для потреб мовлення;
- присвоєння радіочастоти (згідно з витягами з реєстру присвоєнь) для потреб мовлення, отриманого постачальником електронних комунікаційних мереж та/або послуг для надання послуг власнику ліцензії на мовлення;

– присвоєння радіочастоти (згідно з витягами з реєстру присвоєнь) для загальних користувачів (п. 254.1, ст. 254 ПК України [12]).

Але, не дивлячись на те, що у п. 254.1, ст. 254 ПК України міститься відсилочна норма на ЗУ «Про електронні комунікації» в частині визначення поняття «загальні користувачі радіочастотного спектра», це поняття не знайшло відповідного закріплення. Ч. 1, ст. 1 цього Закону надає визначення дефініції «користувач радіочастотного спектра» – як юридична або фізична особа, або фізична особа – підприємець, яка користується радіочастотним спектром не поділяючи на загальних і спеціальних користувачів [11].

Ч. 2, ст. 43 ЗУ «Про електронні комунікації» надає перелік юридичних осіб, які належать до спеціальних користувачів радіочастотного спектра, тобто лише аналізуючи норми ЗУ «Про електронні комунікації» та ПК України можна зробити висновки, хто буде належати до категорії «загальні користувачі», як суб'єкти господарювання, яким надано право користуватися радіочастотним спектром України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі дозволів та ліцензій.

Вважаємо, що доцільно внести до ч. 1, ст. 1 ЗУ «Про електронні комунікації», де надати визначення поняттям «загальні користувачі радіочастотного спектра» та «спеціальні користувачі радіочастотного спектра».

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України є ширина смуги радіочастот, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена у відповідних ліцензіях, дозволах та присвоєннях, (п. 254.3, ст. 254 ПК України [12]).

В порядок справляння рентної плати було внесено суттєві зміни ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України», прийнятим 21 травня 2024 р., № 3721-ІХ, який відмінив корегуючі коефіцієнти, які раніше застосовувалися до ставок рентної плати, окрім понижувальних коефіцієнтів у розмірі 0,75 до припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Поясненням скасування корегуючих коефіцієнтів є подання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку

та інформатизації, в якому було вказано, що запровадження коефіцієнтів дало позитивний результат, внаслідок чого стала можливою видача нових ліцензій на користування радіочастотним ресурсом для новітньої на той час в Україні радіотехнології четвертого покоління – LTE в діапазонах 2600 МГц, 1800 МГц та 900 МГц. Водночас, після того, як було проведено упорядкування спектра та впроваджено новітні радіотехнології, необхідність у подальшому застосуванні стимулюючих коефіцієнтів відсутня, а подальше їх застосування матиме лише негативні наслідки, такі як: застосування різних ставок до платників, що створить дискримінаційні умови оподаткування [15].

Також, наявна система коефіцієнтів була складною для обчислення та перевірки правильності сплати рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, що ускладнювала адміністрування зазначеного податку [15].

Якщо дослідити історію впровадження стимулюючих підвищувальних та понижувальних коефіцієнтів, які застосовувалися до окремих ставок рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, то можна побачити, що саме Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (перейменована наразі як Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації) була ініціатором їх запровадження з метою стимулювання операторів телекомунікацій до обміну обмеженим радіочастотним ресурсом, який використовувався неефективно та фрагментовано, що не давало можливості для його упорядкування і створення суцільних смуг радіочастот для подальшого впровадження новітніх радіотехнологій [16]. Як наслідок – 20 грудня 2016 року було прийнято ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році», яким було запроваджено 8 понижувальних та підвищувальних коефіцієнтів.

Цим Законом [17] було передбачено: підвищення ставки рентної плати та введення понижувальних та підвищувальних коефіцієнтів для радіозв'язку у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації у діапазоні радіочастот

2300–2400 МГц та 2500–2690 МГц. Підвищувальні коефіцієнти у розмірі 1,4 передбачалося застосовувати за перевищення у одного користувача радіочастотного ресурсу оптимально необхідної ширини смуг радіочастот у відповідних діапазонах для впровадження технологій системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) та у розмірі 1,2 за неефективно фрагментовані смуги радіочастот. У разі вжиття користувачами радіочастотного ресурсу заходів з метою залишення оптимально необхідної суцільної смуги радіочастот встановлювався понижувальний коефіцієнт 0,75 [16; 17].

На той час вважалося доцільним запровадження таких коефіцієнтів, тому як ситуація із радіочастотним ресурсом України свідчила про значні перекося у розподілі обмеженого ресурсу, що стало наслідком «клаптевої» та безсистемної роздачі у попередні роки за відсутності довгострокової стратегії розвитку ринку телекомунікацій. Запровадження коефіцієнтів як економічних важелів впливу для стимулювання учасників ринку до оптимізації використання наявних у них ресурсів мало бути ефективним способом вирішення зазначеної проблеми [18].

Крім того, згідно з проектом державного бюджету на 2017 рік очікувалося, що впровадження коефіцієнтів сприятиме збільшенню надходжень до держбюджету на 1,7 млрд грн. [19].

Дослідження закордонного досвіду показало, що коригувальні коефіцієнти в країнах Євросоюзу практично не використовуються, але все ж існує подібна практика в Іспанії, де у 2022 році прийнято новий Загальний закон про комунікації, який створив основи для розширення мереж нового покоління відповідно до принципів заохочення інвестицій та стимулювання конкуренції. Це дозволило операторам запропонувати користувачам інноваційні послуги вищої якості та більшого покриття, за конкурентними цінами й на кращих умовах [20, с. 13].

Аналогом рентної плати в Іспанії – є плата за резервування, яка для приватного або спеціального використання операторами будь-якої частоти в суспільному радіоспектрі на користь однієї або кількох фізичних чи юридичних осіб передбачає застосування річної ставки. Плата враховує ринкову вартість використання зарезервованої частоти та прибутковість, яку бенефіціар міг би отримати. Для її розрахунку беруться до уваги: ступінь використання та перевантаження різних смуг і різні географічні зони; тип послуги, для якої планується використовувати резерв, і, зокрема, чи

тягне це за собою зобов'язання щодо надання публічних послуг. Для електронних комунікаційних мереж і послуг, які передбачають надання публічних послуг застосовується коефіцієнт – 0,75 [20, с. 14].

Публічна послуга – є юридично або соціально значущою дією суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративної послуги, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення (ч. 1, ст. 1 Закону [21]).

Вважаємо, для підтримки користувачів публічних послуг (які є соціально важливими) доцільно розглянути питання стосовно застосування понижувального коефіцієнту, що може бути шляхом внесення змін до п. 254.4, ст. 254 ПК України.

Видання Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. [22] внесло корективи у використання радіочастотного спектра. Так, п. 11, ч. 1, ст. 8 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» військовому командуванню разом із військовими адміністраціями, де введено воєнний стан, надано право самостійно або із залученням органів виконавчої влади:

– регулювати роботу підприємств телекомунікацій, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації;

– використовувати місцеві радіостанції, телевізійні центри та друкарні для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи; забороняти роботу приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачу інформації через комп'ютерні мережі [23].

В умовах воєнного стану користування радіочастотним спектром загальними користувачами має здійснюватися із урахуванням директив Генерального штабу, які можуть стосуватися:

– виділення смуг радіочастот загального користування радіочастотного спектра для забезпечення здійснення заходів національної безпеки та оборони спеціальними користувачами;

– введення тимчасових обмежень на користування окремими смугами, номіналами радіочастот загального користування; використання

радіообладнання, випромінювальних пристроїв загальними користувачами та радіоелектронних засобів для: забезпечення проведення мобілізації, національної безпеки, оборони та охорони правопорядку [24].

Виходячи з цього, окремі загальні користувачі можуть бути позбавлені можливості повноцінного користування радіочастотним спектром в межах виділеної частини смуг радіочастот. Доцільно розглянути можливість застосування понижувального коефіцієнта до ставки рентної плати за частину радіочастотного спектру, яку суб'єкт господарювання (загальний користувач) тимчасово не може використовувати у господарській діяльності з-за введення Генеральним штабом тимчасових обмежень на використання смуги радіочастот та внести відповідні зміни до п. 254.4, ст. 254 ПК України.

Разом з тим, доцільно розробити компенсаційний механізм постачальникам мереж стільникового зв'язку, які надають суспільно важливі послуги у в рамках виконання проектів інформатизації, програм електронного урядування, зокрема із використанням порталу Дія та реалізації проектів: електронних конкурсів за підтримки органів державної влади та місцевого самоврядування, проектів: цифрова трансформація надання послуг у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки для громадян (е-ТЦК та СП); цифрова трансформація державної реєстрації актів цивільного стану (е-ДРАЦС); цифрова трансформація державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (е-Майно); цифрова трансформація вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти (е-Університет); цифрова трансформація державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (е-Бізнес); електронні довірчі послуги (eID – запровадження мобільного кваліфікованого електронного підпису) та ін. Компенсаційний механізм може полягати у наданні дозволу на включення до складу інших витрат операційної діяльності – витрат на програмне забезпечення для реалізації проектів у Порталі.Дія, а також застосуванні понижувальних коефіцієнтів для суб'єктів господарювання – постачальників мереж стільникового зв'язку, які організують доступ абонентів до Порталу.Дія через додаток в смартфоні.

Висновки. В статті досліджено становлення законодавства у сфері справляння рентної плати за користування радіочастотним спек-

тром (радіочастотним ресурсом) України. Встановлено суперечності щодо визначення суб'єктного складу платників рентної плати з причин наявності у п. 254.1, ст. 254 ПК України відсильної норми на ЗУ «Про електронні комунікації» в частині визначення поняття «загальні користувачі радіочастотного спектра», яке не знайшло відповідного закріплення у ч. 1, ст. 1 цього Закону, запропоновано внести зміни до ч. 1, ст. 1 ЗУ «Про електронні комунікації», де надати визначення поняттям «загальні користувачі радіочастотного спектра» та «спеціальні користувачі радіочастотного спектра».

Встановлено, що в порядок справляння рентної плати було внесено суттєві зміни ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України», який відмінив корегуючі коефіцієнти, які раніше застосовувалися до ставок рентної плати. Дослідження закордонного досвіду показало, що коригувальні коефіцієнти в країнах Євросоюзу практично не використовуються, але все ж існує подібна практика в Іспанії, де застосовується понижувальний коефіцієнт у розмірі 0,75 у разі використання електронних комунікаційних мереж і послуг, які передбачають надання публічних послуг. Для підтримки користувачів публічних послуг (які є соціально важливими) запропоновано внести зміни до п. 254.4, ст. 254 ПК України стосовно застосування понижувального коефіцієнту.

Встановлено, що в умовах введення воєнного стану користування радіочастотним спектром загальними користувачами має здійснюватися із урахуванням директив Генерального штабу, якими може вводиться тимчасове обмеження на користування окремими смугами, номіналами радіочастот загального користування; використання радіообладнання, випромінювальних пристроїв загальними користувачами. Запропоновано розглянути можливість застосування понижувальних коефіцієнта до ставки рентної плати за частину радіочастотного спектру, яку суб'єкт господарювання (загальний користувач) тимчасово не може використовувати у господарській діяльності з-за введення таких обмежень та внести відповідні зміни до п. 254.4, ст. 254 ПК України.

Список використаної літератури:

1. Олійник Д. І. Методичні основи фінансово-економічної ефективності радіочастотного ресурсу

- України: Фінанси України. 2007. № 8. С. 13-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2007_8_3
2. Мартиненко А. Г. Теоретико-методологічні підходи до розробки класифікаторів для визначення розмірів тарифів на здійснення державного нагляду за використанням радіочастотного ресурсу України: Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2014. № 4. С. 47-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/естебі_2014_4_9
3. Танащук К. О., Мартиненко А. Г. Розробка алгоритму методики тарифоутворення на здійснення державного нагляду за використанням радіочастотного ресурсу України: Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2014. № 3. С. 79-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/естебі_2014_3_13
4. Баранов О. Правовий режим використання радіочастотного ресурсу: Правова інформатика. 2012. № 3. С. 50-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pinform_2012_3_12
5. Баранов О. А. Інтернет речей (IoT): правові моделі використання обмеженого радіочастотного ресурсу: Інформація і право. 2017. № 3. С. 73-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2017_3_10
6. Покатаєва О. В. Збір за користування радіочастотним ресурсом України: правова природа та перспективи реформування / О. В. Покатаєва // Право та державне управління : збірник наукових праць. 2011. № 3. С. 56–58.
7. Про систему оподаткування : Закон від 25.06.1991 р. № 1251–XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text>
8. Про ставки щомісячних зборів за використання радіочастотного ресурсу України : Постанова від 31.01.2001 р. № 77 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2001-%D0%BF#Text>
9. Про радіочастотний ресурс України : Закон від 01.06.2000 р. № 1770–III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1770-14#Text>
10. Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України : Постанова від 15.12.2005 р. № 1208 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1208-2005-%EF&p=1297342554737161>
11. Про електронні комунікації: Закон від 16 грудня 2020 р., № 1089-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>
12. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. № 2755–VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України "Про електронні комунікації" щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України: Закон від 21 травня 2024 р., № 3721-IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-20#Text>
14. Про затвердження та введення в дію тимчасових Методик інструментального оцінювання параметрів сигналу: Наказ від 22 січня 2007 р., № 12 / Національна комісія з питань регулювання зв'язку державне підприємство «Український державний центр радіочастот». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va012487-07>
15. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України» № 3721-IX від 21.05.2024 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=10423&conv=9>
16. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: 1791-VIII від 20.12.2016 р. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=5132&skl=9
17. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році»: Закон від 20 грудня 2016 року № 1791-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1791-19#Text>
18. НКРЗІ ініціює зміни до Податкового кодексу України. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=99&id=1069&language=uk>
19. Уряд пропонує ВР збільшити плату за користування радіочастотним ресурсом. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/371073.html>
20. Аналітична записка з питань порівняльного законодавства щодо справляння рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом). URL: [file:///D:/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%2018.02.2019/%D0%90%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%202022/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F\(%D0%9F%D1%83%D0%B6%D0%B0%D0%B9-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0\)/32991.pdf](file:///D:/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%2018.02.2019/%D0%90%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%202022/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F(%D0%9F%D1%83%D0%B6%D0%B0%D0%B9-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0)/32991.pdf)
21. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон від 15 липня 2021 р., № 1689-IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
22. Про введення воєнного стану в Україні: Указ від 24 лютого 2022 р., № 2102-IX / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>
23. Про правовий режим воєнного стану: Закон від 12 травня 2015 року № 389-VIII / *Верховна Рада України*. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t150389?an=1&ed=2015_11_10
24. Про затвердження Порядку користування радіочастотним спектром в особливий період та в умовах надзвичайного або воєнного стану: Постанова від 4 жовтня 2022 р. № 1118 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1118-2022-%D0%BF#Text>

Mashchenko O. V., Puzhai-Chereda D. S. Legal basis of administration of rent payment for the use of the radio frequency spectrum (radio frequency resource) of Ukraine in today's conditions

The article examines the formation of legislation in the field of payment of rent for the use of the radio frequency spectrum (radio frequency resource) of Ukraine. It was established that today, the relations that arise in the field of radio frequency spectrum, regarding the provision and receipt of electronic communication services, supply and access to electronic communication networks are regulated by the Law of Ukraine "On Electronic Communications", which introduced the concept: "virtual electronic communication network", "harmonized radio frequency spectrum", "geographic boundaries of the electronic communications market", "infrastructure of electronic communication networks", etc.

Contradictions have been established regarding the definition of the subject composition of rent payers due to the presence in clause 254.1, article 254 of the Tax Code of Ukraine of a reference norm to the Law of Ukraine "On Electronic Communications" in the part of the definition of the concept of "general users of the radio frequency spectrum", which has not found an appropriate anchoring in part 1, article 1 of this Law, it is proposed to amend part 1, article 1 of the Law of Ukraine "On Electronic Communications", where definitions of the terms "general users of the radio frequency spectrum" and "special users of the radio frequency spectrum" are defined.

It was established that significant changes were made to the procedure for payment of rent payments by the Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Electronic Communications" regarding rent payments for the use of the radio frequency spectrum (radio frequency resource) of Ukraine", which abolished the corrective factors that previously applied to rent rates. A study of foreign experience showed that correction coefficients are practically not used in the EU countries, but there is still a similar practice in Spain, where a reduction coefficient of 0.75 is applied in the case of the use of electronic communication networks and services that involve the provision of public services. In order to support users of public services (which are socially important), it is proposed to amend clause 254.4, article 254 of the Tax Code of Ukraine regarding the application of the reduction coefficient.

Key words: *rent, radio frequency spectrum, electronic communications, rent payers, object of taxation.*